

VĚTRNÍK

Vydává MNV ve Vysokém nad Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník-roč.II.-č.8.

Vysoké n. Jiz. 18.7.1969.

Za panem Šimkem.

Je 23.června.První údery umíráčku se rozlehly městem.Kdo zemřel, ptali se lidé?-starý pan Šimek.Zemřel ten, který zůstává ve vzpomínkách všech občanů Vysokého, zvláště dětí.Byl to jejich dobrý přítel nazývaný všeobecně "děda".Pamatuje ho každý, jezdíval s koněm, na hlavě klobouk se štětkou a veselé praskání bičem znělo v ulicích.To již vybíhaly děti z domů a honem se chytaly vozu a vylézaly na něj.Když to některé nemohlo stačit při jízdě, ochotně zastavil a ještě se celou cestu ohlížel, aby některé z nich nespadlo.Nikdy nejel s prázdným vozem.To měl koně zvaného Karla.Když z dále děti volaly "Karlo" otáčela po nich hlavu a když jí něco poděvaly, zastavila se.Ale skončí svoji životní pouť nejen člověk, ale i kůň.A tak jednoho dne zasedly vysoké děti k obědu, v očích slzy a hrdlo pláčem stažené.Karla umřela-říkaly svým rodičům a talíře s jídlem nechaly na stole.

Avšak pan Šimek tyto děti nenechal dlouho truchlit a druhý den přivedl nového koně, jménem Olina.Nedůvěřivě přistupovaly děti k vozu, jaký ten koníček bude a pan Šimek je dobrácky pobízel:"Jen si ji pohladte, ona je také hodná."Tak se s Olinou sprátelily, když se od nich nechala hladit a brala z jejich umouněných ruček tvrdé bonbony, sušenky, čokoládu, ba ani zmrzlinou nepohrdla.

Když byl dětský den a vzpoměly si, že by se mohli obléci jako cikáni, to bylo starostí s oblečením, ale vůz komediantský?A koně?To přece není žádná starost to pan Šimek udělá.To se ví, že by to dětem neodmítl.A tak místo nedělního odpočinku sehnal plachtu na vůz a sám se také nechal nalíčit jako cikán a jede se na dětský den.Plný vůz nalíčených dětí, v zádu přivázaná koza, takový je konec dětského průvodu.

O prázdninách přijíždí do Vysokého mnoho rodin s dětmi, aby ztrávily 2 měsíce na zdravém horském vzduchu.Pane, ty děti koukaly, jak to mají zdejší zařízené, že se mohou vozit na voze.Za chvíli se také osmělily a lezly na vůz a volaly:"Dědo, svezte mne."Mnohdy i malý capart natahoval své buclaté ručky a chtěl na vůz.Tu pan Šimek zastavil, posadil jej na vůz, aby nespadol.Takové měl starosti o tyto děti.Dostával potom pohledy z různých končin naší vlasti podepsané Jarka, Věra, Hana atd.Kdepak by si ty všechny děti pamatoval, ale pro ně zůstával ve vzpomínkách na prázdniny, kdy raději trávily den na voze v ulicích, než někde v lese.

Také před vánocemi, když se děti strojily za Mikuláše a potřebovaly řetězy a kořich pro čerta, zvonečky pro anděla to se honem běželo k Šimkovým.Ani paní Šimková jim nezazlívala, že jí přinesly do světnice snůh na botách.Pan Šimek vše ochotně přinesl, půjčil a smál se těm jejich radovánkám, jak s rozzářenýma očima vypravovaly, kolik bude čertů a kam všude půjdou.Rád si pohovořil s každým, kdo přišel "na pobyt" a uměl

vesele vyprávět vzpomínky ze svého mládí.

Odešel nám tak dobrý souseda oblíbený občan Vysokého, ale v našich vzpomínkách bude žít stále veselý, usměvavý, který nedovedl nikoho zarmoutit. Odpočívá na vysokém hřbitově a snad mnohý občan se u jeho hrobu zastaví a věnuje mu tichou vzpomínku - snad i kytičku.

Ludmila Machytková.

Vzácné věnování.

V dnešních časech se nesetkáváme tak často s ojediněle vzácnou nezištností a šlechetným počinem, jaký učinil v těchto dnech p. Vladimír Koldovský, vrchní tajemník býv. berní správy v Praze II a kdysi čelný činovník spolku rodáků a přátel Vysokého n. Jiz. a okolí v Praze, trávící v současné době zasloužený odpočinek v rodné Staré Vsi u Vysokého.

Svou rozsáhlou knihovnu čítající na 8.000 knih beletrie, literatury naučné atd., jež svým počtem jako soukromá knihovna jest v našich poměrech skutečně vzácnou výjimkou, a jejíž shromáždění je výsledkem celoživotního neutuchajícího a ušlechtilého čtenářského i sběratelského zájmu dárce, pravděpodobně často i za cenu odříkání a uskrovnění se v jiných životních potřebách, věnoval vysokému vlastivědnému muzeu.

Přestože knihovna představuje vysokou hodnotu hmotnou, její ideální hodnota je menší, ježto obsahuje řadu titulů, jež jsou už dávno rozebrány a marně bychom je hledali na knihkupeckých trzích a snad i v antikvariátech.

Knihovna ponese samozřejmě jméno dárce, a podle jeho přání resp. podmínky má zůstat v původním rozsahu jako celistvá a nedělitelná, čímž měla by být, doufáme, uchráněna před zásahy novodobých Koniášů.

P.H.

Správa vlastivědného muzea i celá naše kulturní veřejnost je za tento vzácný dar povinována mnoha zaslouženými díky panu dárce, jemuž kromě těchto díky přejeme dostatek tolik potřebného pevného zdraví.

Pěvecký sbor Krakonoš ve Vysokém n. Jiz.

Začteme-li se do zpráv o Vysokém n. Jiz. přibližně v období posledních sto let, zůstaneme mile překvapeni výsledným dojmem, které v nás vyvolaly. Zjistíme totiž, že toto malé podhorské městečko ne s tisíci, ale jen stovkami obyvatel, odedávna stálo v čele všeho, co nového a zdravého proudy pokroku našemu národu přinášely a bylo významným nositelem kultury celému kraji.

Nelze se tudíž divit, že s nadšením uvítané vyzvání pražského Hlaholu k zakládání zpěvackých spolků nalezlo u nás ve Vysokém dobrou půdu.

V neděli dne 22. srpna 1861 se na toto vyzvání sešlo několik nadšenců a ti dali základ zpěvackému spolku Krakonoš s heslem Svornost. A pak začíná pestrý život tohoto mužského pěveckého sboru, zájezdy, besedy, večery, koncerty.

V roce 1869 byla pak založena dívčí pěvecko-divadelní jednota

Vlastimila, jejíž činnost jednak pěvecká, ale hlavně divadelní je velmi bohatá.

Oba spolky pak pracovaly společně. Po slavných i méně slavných dobách života a práce spolků přišlo odmlčení. Jen sem tam se nahodile zpívalo / v kostele, na pohřbech a pod. /.

Až na podzim roku 1965 jsem se odhodlal znovu vzkřísit vysoký pěvecký sbor. Velikým popudem k tomu byly oslavy 180 let divadla ve Vysokém, při nichž nesměl chybět sborový zpěv. Od té doby zase pravidelně nacvičujeme a zpíváme. Zpíváme každé úterý a někdy v pátek od 19 hodin do 20,30 hod. Zkoušek jsme měli celkem do letošního června 156. Dnešní mužský sbor má 21 členů a ženský 19. Věkový průměr zpěváků a zpěvaček je 46,7 let. Za tuto dobu jsme nacvičili 10 mužských, 6 ženských a 28 smíšených sborů. Večerních vystoupení bylo celkem 15 a dva celovečerní koncerty zpíváme společně s jabloneckým Hlaholem, se kterým v současné době nacvičujeme koncert Národních písní, který se uskuteční na podzim letošního roku.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem za kázeň a vědomí zodpovědnosti a za vážnost, s níž jste i za osobních obětí přistupovali k splnění našich úkolů.

A na podzim, až se zase sejde, bych si přál, aby nás bylo více - hlavně pak mezi námi bychom rádi viděli více mladých.

Karel Doubalík
sbormistr a kronikář

O škole a dětském domovu pro opuštěné děti.

Rodiče T.G. Masaryka tlu v klíně jiho-moravského města Hustopečů, v němž náš OSVOBODITEL navštěvoval nižší německou reálku v letech 1861 - 1862. Tehdy v tomto odrodilém městě s českým okolím bylo češtinu slyšet jen o trzích. O zřízení jediné české školy obec se zasloužila. Národní jednota pro jz. Moravu s Ústřední matičí školnou, která mě v roce 1909 odvolala z Těšínska do Hustopečů, abych za asistence 32 členné četnické posily v odrodilém městě, sídle c.k. okresního hejtmánství, kolébku českého života a světničku Českého srdce postavil.

Tři roky trvalo, než si zlotřile odváží, kriminálkem okresního soudu otřelí, surovci české školy zvykli a s její nástavbou o chlapeckou a dívčí měšťanku i reální gymnasium v r. 1919 smít m u s e l i .

A tak letos hustopečané oslavují 60 leté narozeniny své české školy a k oslavám mě velmi naléhavě, opětovně a srdečně zvali. Omluvil jsem se ujištěním, že bych já, misantrop, samotář, lesk oslav jen tlumil. V odezvu na omluvu zesílil Mě NV moje již dříve nabyté čestné občanství ještě čestným uznáním a darem. Z daru zas odsouvám 100.- Kčs tentokrát Větníku na konto SOS, náhražku domova pro děti opuštěné, a redakci prosím, aby zprostředkování neodmítla.

Karel Farský.

Naposled.

Tak opona se zavřela naposled - řekne se lehce. Je tu však lítost nesmělá ať člověk chce, či nechce.

Kapelník vzhůru ruce zved a tympány mohutně zazněly. "Tak jedem dnes naposled!" - režie sborům zavelí.

Do taktu myslivci "šámalů" a Bulfínek nohama plet, lačně své nožky zvedaly baletky naposled. Nadlesní naposled huboval a rozehnal mládeže řady, Štětivec zatím "nassával" a koně vedl do zahrady. Statkář se nese elegantně s nateřil pyšnou po pravici. Inženýr naposled negalatně nechává ležet rukavičky. Naposled Lola se svým milým půvabně sólo zatančí, pomůže Bulfínkovi v těžkých chvílích tak, že je zase bez Hančí. Štětivec naposled frontu stál a propotil dvě košile, naposled vázala Alena svůj šál a cirkusák tvářil se zmužile. Miss Medie před stanem napomáhal stála a vlídně pobízela ke vstupu. Naposled dřevěný perník prodávala ta paní v černém salupu. Naposled hvězdy uplatní svůj svit a dvojice zpívá o svých snech, světla a vily k tomu musí být - pak divákům se tají dech. Barbora naposled svolává: "Tak pote, pote, pote, maličký", a Hančí naposled schovává v zástěrce falešné slzičky. Naposled Scipion přehodný mlíčka se napil z kastrolu, naposled na schůdcích hájovny čmoucháním dělal si kontrolu. Tak se dnes naposled hrálo - zatím - raději řekneme. Jedenákrát zdá se málo. Na podzim znovu začneme.

K poslednímu představení "A ty louce zelený" věnovala A. Hanušová.

Kulturní jubileum.

Letošního roku oslavila 45. výročí svého založení loutková scéna vysockého Krakonoše.

Na oslavném večeru konaném 3. července t.r. v malém sále divadla byly po uvítání četného občanstva tajemníkem LNV s. Tetauerem a po slavnostním projevu zástupce ONV v Semilech Josefa Stanka, inspektora pro kulturu, v němž vystižně vzpomněl dávných tradic vysockého divadla i jeho kulturního poslání v našem podhorském kraji, předány diplomy ONV Petru Nečáskovi, jako poslednímu z žijících zakladatelů loutkové scény a současnému loutkovému souboru do rukou jeho vedoucího Josefa Hejrálů.

Slavnost byla zakončena uvedením loutkové hry vysockého rodáka Prokopa Hásky "O Havlatovi", jejíž děj je z části čerpán z pověsti o založení našeho města. Téhož dne odpoledne byla hra sehraána pro děti.

Zadní prospekt panoramaty Krkonoš do závěrečné scény namaloval ochotně ak. malíř Olda Vodsedálek, jemuž touto cestou vyslovujeme srdečný dík. K slavnosti i divadlu vesele vyhrával starodávný flašinet, kuriosita dnešním mladým již téměř neznámá.

H.

Z dopisů přátel.

Vážený pane Hejrále, již je to pár let v r. 1951 co jsem navštívila Vaše pěkné městečko v měsíci červnu. Krásný měsíc plný rozkvetlých luk a vůně lesa. Jeden večer v rámci kultury jsme také navštívili Vaše ochot-

nické vysocké divadlo. Tehdáž jste hráli Noe na Karlštejně. Znáám to a již mnohokrát jsem tuto hru viděla i na samém Karlštejně a jelikož ji mám v oblíbě šla jsem i u Vás se podívat.

Musím Vám po tolika létech, inspirována Vaším článkem ve Větrníku, který mi ochotně půjčila Vaše rodačka a moje sousedka paní Spidlenová. Věděla o mém stálém vzpomínání na vysocké ochotníky. Byla jsem Vaším divadlem opravdu tak nadšena, že se stále k němu vracím a mám před sebou hlavní představitele, ovšem bohužel nevím již kdo to byl, ale byli všichni báječní. Vzpomínám jak jsem byla nadšena podáním Karla IV., popisování cest na Karlštejn, jeho ženou Eliškou, Alenou, pülkrabím a celkem na všechny, díky Vám za tento krásný večer. Připravte jich ještě mnoho Vaším i hostům, kteří tak jako já náhodně přijdou. Zeptejte se paní Spidlenové jak na Vás vzpomínám a až teď, sice pozdě, ale musela jsem Vám to jednou napsat. Když slyším něco o Vysokém vidím i Vás milé herce z noci na Karlštejně. Snad budu mít příležitost Vás ještě uvidět. Ráda bych moc! Podívat se do Vašeho muzea, byla tam tehda moc milá paní průvodkyně. Bylo to všecko pěkné a po létech Váš časopis mi dal popud tyto zážitky Vám sdělit. Jistě Vám bude tento můj skromný obdiv další podporou ve Vaší dobré a záslužné práci, protože dáváte lidem radost.

Se srdečným pozdravem s přáním mnoha úspěchů v další práci

Nováková Al., Praha 4, Spořilov,
Jihovýchodní III 883 / 18 n.

Jeden měsíčně./vysockej /.

Ve Vysokém byli dva kamarádi, voba poctiví řemesníci, ale jeden druhému nedal pokoj a kde moh, tak si s druhým dělалouchapky. Byli tak dobří přátelé, že si mohli dělat vzájemně ty ouchoapky i ze svých drobných tělesných vad.

Vincik malinko napadal na jednu nohu a Ferda dyž chtěl honem něco říct, tak se trochu zakoktal. Jednou se potkaj na rynku a Ferda poudá Vincikovi: "Ty, Vinciku, dybys tu jednu nohu nechával na vovrubniku toho chodníku a druhou dával doh, tak vůbec nekulháš." - Vincik pohotově odpovéděl: "Ty, Ferdo, dybys nemluvil, tak vůbec nekoktáš!"

Zapsala Jiřina Doubalíková.

Různé zprávy.

Upozorňujeme zájemce, že po úspěšné výstavě fotografií bratří Bártů z Lomnice n. Pop. byla v obrazárně našeho muzea otevřena další výstava obrazů a plastik akad. malířky Jarosl. Solovéové a akad. sochaře Jana Solovéa z Turnova. Výstava potrvá do konce července t.r.

Narozeniny.

13. července se dožila 87 let paní Anna Weinerová / Sedláčková /.
24. července oslaví své 84. narozeniny paní Krystína Hladíková.
29. července se dožije svých 79. narozenin paní Marie Kobrová.
všem jmenovaným přejeme do dalších let hodně zdraví!

Úmrtí.

Dne 23. června t.r. zemřel pan Ladislav Simek, ve věku 84 let, jehož památky vzpomíná v tomto čísle paní Ludmila Machytková.

Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15. každého měsíce do Vlastivědného muzea. Cena 1.- Kčs.